

اقتدار ملی، اقتدار ملت

اقتدار ملی بر مشارکت آزاد آحاد مردم در امور کشور و تساوی در بهره‌گیری از امکانات تأکید کردند.^۲ وجه روزمره ماجرا نیز از منظر ما پنهان نماند. رسالت سعی کرد بیشتر دیگران را ناتوان در به وجود آوردن اقتدار ملی نشان دهد و حرکت‌های بخشی از جریان‌های رقیب را زمینه‌ساز دیکتاتوری آینده و حذف نظام قلمداد کند، بدون آن که لزوماً بحث جدی و مستندی را در این مورد انجام دهد.^۳

در حالی که تلاش‌های کلی بر آن قرار داشت که این بحث را از منظرهای مختلف باز کنند و به نظر می‌رسید که رئیس جمهوری پیش از همه در مقاطع مختلف در این مورد تلاش می‌کرد، هاشمی رفسنجانی در خطبه‌های نماز جمعه تهران، مورخ ۸۰/۱/۲۴، از همه مسئولان خواست از مجادله بر سر واژه اقتدار ملی دست بردارند و سراغ راه عمل برای آن بروند.^۴ وی گفت: «آنچه الان رواج پیدا کرده این است که هر کس از دید خود حرف بزند. حرف‌های متناقض در مورد موضوع مطرح شود و بحث با همان مسائل لفظی تمام شود... درباره مفهوم اقتدار ملی نیازی نیست که الان بحث شود... به هر حال رهبری از این واژه یک مفهوم را در نظر داشته‌اند و این کلمه را برای آن مناسب دیده‌اند. اگر لازم به توضیح است از خود ایشان خواسته شود و ایشان هم مشخص کنند که منظورم از اقتدار ملی

سال ۸۰، سال اقتدار ملی خوانده شد و بر تلاش همگانی در تحکیم آن تأکید گشت. طبیعی بود که با توجه به رقابت‌های سیاسی موجود و اهمیت موضوع، افراد مختلف به ویژه فعالان سیاسی از منظرهای گوناگون به این مهم بپردازند. البته این موضوع نیز واضح و دانسته است که در این گونه بحث‌ها مهم خود واژه نیست بلکه برداشتی است که از واژه می‌شود و طبیعتاً این برداشت به مسائل متعددی از جمله زاویه نگاه افراد، گروه اجتماعی و سیاسی‌ای که فرد به آن تعلق دارد و همچنین اولویت‌های مطرح برای آن دیدگاه بستگی دارد. لذا این مفهوم به بحث گذاشته شد و طیفی از تحلیل‌های بنیادی، کاربردی و حتی سطحی و سیاسی صرف را نیز به خود اختصاص داد. رئیس‌جمهور در سخنانی یکی از عناصر اقتدار ملی را برخاسته از تعلق همه شهروندان به مجموعه سیاسی و حفظ امنیت آنان خواند و به نظام قضایی به عنوان یکی از شاخصه‌های مؤثر در این بحث اشاره کرد. خاتمی همچنین در جایی دیگر انتخابات آزاد را ضامن حفظ و تحکیم اقتدار ملی دانست.^۱ دیگر چهره‌های گروه‌های سیاسی موسوم به دوم خرداد نیز در گفتارهای مختلف ضمن استقبال از شرکت در این بحث، در اشاره به مبانی

چیست. وی همچنین بر نگاه عملی به قضیه تکیه کرد و گفت: "آنچه اکنون بر عهده مجلس، دولت، قوه قضاییه و همه نهادهاست، این است که راهکار اجرایی و برنامه برای تحقق این اقتدار ملی بریزند." جالب آن که او خود نیز به رغم تذکر پیشین وارد بحث "مفهوم" اقتدار ملی شده و گفت: "من معتقدم اقتدار ملی نمود خود را در ایجاد اشتغال پیدا می‌کند."

گرچه به طور کلی دغدغه هاشمی رفسنجانی از مجادله در الفاظ و این موضوع که کینه توزی، حسد، جنگ‌ها و اختلافات سیاسی، منجر به هرز رفتن نیروها و امکانات جامعه شود و بحث‌ها در حد حرف باقی بماند، قابل درک است، اما نکته مهم اینجاست که چنین مفهومی اساساً آنقدر پیچیده است که جز به بحث و فحص گسترده که قهراً بخشی از آن نیز تحت‌الشعاع "جنگ‌ها و اختلافات سیاسی" نیز قرار خواهد گرفت، امکان روشن شدن ندارد. هاشمی رفسنجانی که خود نیز در سخنرانی‌اش برداشت خود از اقتدار ملی را بیان می‌کند، چگونه انتظار دارد سایر فعالان سیاسی از بیان نظر خود بپرهیزند. چگونه می‌توان برای این واژه مرکب و مقوله پیچیده برنامه عملی ریخت وقتی نتوان این واژه را در طیف وسیعی از نگرش‌ها، خاستگاه‌ها و انگیزه‌ها به بحث گذاشت و به یک اجماع نظری رسید. چگونه قوای سه گانه برای برنامه‌ریزی عملی

در این جهت تلاش کنند در حالی که ما امروز با دیدگاه‌های واقعاً متفاوتی در این زمینه روبروئیم. هاشمی از برنامه‌ریزی برای چه چیزی، چه موجودیتی، چه مشکلی و با چه هدفی سخن می‌گوید؟

اتفاقاً نکته در اینجاست که باید سعی شود جامعه هر چه آسوده‌خاطرتر در این موارد به بحث بنشینند. باید تلاش شود فضایی به وجود آید تا هر نیرویی بدون دغدغه‌های جانبی و بدون نگرانی‌های بی‌مورد بتواند نظر خود را در این مورد به اذهان عمومی ارائه کند. شاید هم اصولاً اساس اقتدار ملی چیزی جز همین فقدان نگرانی و آسودگی خاطر از ابراز نظر نباشد.

بابک دربیگی

۱- صدای عدالت، ۸۰/۱/۲۹

۲- از جمله نگاه کنید به مباحثی که در نشریات عصر ما و صدای عدالت مطرح شد. همچنین رجوع شود به سخنان بهزاد نبوی در این مورد در فروردین ۸۰ که در نشریات مختلف درج گردید.

۳- برای مثال نگاه کنید به سرمقاله رسالت مورخ ۸۰/۱/۲۸ (اقتدار ملی مرد عمل می‌خواهد).

۴- همشهری، ۸۰/۱/۲۵

مهاجران افغانی در ایران

و سرشماری آن‌ها

بالغ بر بیست سال است که کشور ایران میزبان خیل زیادی از مهاجرین افغانی است.